

ERMENİLERİN KENDİLERİNE TÂBÎ OLMAK İSTEMEYEN
ZARUŞAD VE ONA BAĞLI ÜÇ KÖYDE KATLİÂM
YAPTIKLARI

Kendilerine tâbî olma isteklerini reddeden Zaruşad ve buraya bağlı Güğercin, Mamaş ve İncilipınar köylerine Ermenilerce top ve makineli tüfeklerle saldırıldığı; mukavemet edilmesine rağmen halktan dört yüz elli kişinin katledildiği; adı geçen üç köyden bir çok kişinin toplanıp çeşitli işkencelerle öldürüldüğü; kadınların güzellerinin seçilerek otuz-kırk kadarının Gümrü'ye götürülüp, köylülerin mallarına el konulduğu; ayrıca on bir köyün daha mal ve hayvanlarının gasbedildiği ve Ermenilerin, teslim olmayan Ağbaba ile Çıldır'a taarruz edecekleri Bosik köyünden gönderilen mektuptan anlaşılmiş olup halkın Türk hükûmetinden yardım talebinde bulunduğu.

***Massacre of Muslim Population who refused to submit to
Armenians in Zeruşad and three Villages Attached to***

Summoned by Armenians but refusing to yield, the population of Zeruşad and the villages of Mamaş and Incilipınar attached to it, were attacked by cannons and machine-guns and in spite of their resistance four hundred fifty people were killed by the Armenians; many other persons from the said villages were gathered up, tortured and killed; about thirty or forty women, among the most beautiful were picked out and dispatched to Gümrü; goods pertaining to villagers were seized and besides eleven villages' goods and chattels were sacked; one can infer from a letter sent from the village of Bosik that Armenians are planning attacks on the villages of Ağbaba and Çıldır whose population had refused to surrender; the population are asking the Turkish Government for help.

18 C. 1338 (9. III. 1920)

Otuzaltıncı Ala[y] Kumandanı Emîn Beye

Bugün karyemize vürûd eden Karasu mevki'inden bir kişinin vermiş olduğu ma'lûmâta göre- bu kişi Zaruşad'ın içinden geliyor- Ermeniler bundan mukaddem Zaruşad ahâlîsini cebrî tab'îyyet fikirleri bildirmekte olduğu şâyân-ı ma'lûmât diyor. Dîn-i mübîn olan kardaşlarımız hiç bir vakt cesetde bir katre kanımız olduğu takdirde siz gibi garaz-ı dîn ve bî-nâmus olan ırklar teb'atınıza girmek bizden pek uzaktır. Şu hâlde Ermeniler arz-ı Zaruşad'a ta'ayyün etmiş oldukları Kazanca Kığı(?) gördükden sonra Kars'da Ermeni kumandanı bir kaç pâre top ve üç beş kadar makineli tüfeng sevk edüp Zaruşad'ın Ermenilere karîb olan karyeler Güğercin diğer Mamaş, İncilipınar karyelerine dörder yüzü tecâvüz mermi atıp ahâl-i Zaruşad kadın pek çok olmasından her ne kadar hücûma ma'rûz olmuş iseler de muzafferiyet bulamayıp o vahşi Ermenilerin pençelerine mağlûbiyetle dört yüz

elli kadar şehîd vererek düşmüşlerdir. Bu zâlim Ermeniler mezkûr üç karyeden bir nice kişi gençlerinden seçüp onlar için yakmak gibi ve başka başka işkence ile öldü[rü]p ve otuz kırk kadar avratların güzellerin Gümrü'ye götürmüşler. Bundan mâ'adâ mezkûr karyelerin mâlın götürdükleri gibi diğer on bir pâre karyelere hüçûm edüp mâl ve davarların götürmüşlerdir. Ba'zı taraflardan Ermenilerin adâletde olduğunu isbât ediyorlar ise kat'î emniyet hâsıl görülmez ve diyen kimseler Ermeni tarafdârı arz olunur. Çünkü Ermeniler bu kadar hakâret ede ede ve hem de diyorlar ki sizin dayandığınız Türkiye buralara ta'arruz ettiği vakt ne kadar şâdumân oldunuz ise bâ-husûs şimdi o kadar me'yûs olacaksınız. Bundan sonra Ağbaba ile Çıldır teslim oldukları yokdur. Yakında oraya dahi ta'arruz etmek istiyor. Bu Müslümanlar adâletli olan dîn kardaşları Türkiye Hükûmeti'nden ümîd istimdâd ediyorlar. Başka bildiğim bir şey yokdur.

9/3/[13]36

Bosik karyesinde sâkin
tebe'a-i Osmâniyyeden
Şa'bân Çavuş

BOA. HR. SYS. 2878/19